O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
SAMARAQAND DAVLAT UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi:
№ 60230600-2.02
2021-yil "___"_________

"TASDIQLAYMAN"
SamDU rektori:
_________ R.I.Xalmuradov
2021-yil "___"_________

"NASHRIYOTNING ISHINI TASHKIL QILISH" FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	230000 - Gumanitar fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60230600 – Noshirlik ishi

Samarqand - 2021

Fan dasturi "Mumtoz adabiyot tarixi" kafedrasining 2021-yil 25 - may dagi 9 -son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri: **dots. I. Sulaymonov**

Fan dasturi Filologiya fakulteti kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2021-yil 26 - may dagi 8 -sonli bayonnoma).

Fakultet Ilmiy kengashi raisi **prof. A.Pardayev**

Fakultet uslubiy kengashi raisi **dots. Sh.Mahmadiyev**

"Kelishildi"

SamDU o'quv ishlari

bo'yicha prorektor: **prof. A.Soleyev**

<table>
<tr><td colspan="2">Fan/modul kodi
NITQT4003</td><td>O‘quv yili
2022-2023</td><td>Semestr
3</td><td colspan="2">ECTS – Kreditlar
5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Fan/modul turi
Tanlov</td><td colspan="2">Ta’lim tili
O‘zbek</td><td colspan="2">Haftadagi dars soatlari
4</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td colspan="2">Fan nomi</td><td>Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)</td><td>Mustaqil ta’lim (soat)</td><td>Jami (soat)</td></tr>
<tr><td colspan="2">“Nashriyotning ishini tashkil qilish”</td><td>75</td><td>75</td><td>150</td></tr>
</table>

2. **I. Fanning mazmuni**

“Noshirlik ishini tashkil qilish” fani bo’yicha tuzilgan dastur bakalavr talabalarning yetuk filolog sifatida shakllanishi uchun zarur bo’lgan tasavvurlar, bilimlar va ko`nikmalarga mo’ljallab tuzilgan. Yuksak malakali filolog bo’lish uchun mumtoz adabiy matnlarni asliyatda o’qish, o’zbek matnshunosligining nazariy va amaliy muammolarini bilish zaruratining mavjudligi; butunjahon xalqlari madaniyati to`qnashuvi davrida milliy dunyoqarashni saqlab qolish va umuminsoniy qadriyatlarni milliy kalorit bilan boyitish qonuniyatlarini o`rganishga ehtiyojning mavjudligi; insoniyat tamaddunining adabiy munosabatlar bilan bog’liq umumiy qonuniyatlarini, ma`naviyatimiz takomilida o`z o`rniga ega adabiy-tarixiy voqelikni anglashi bilan tavsiflanadi.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)
II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:
1-mavzu. Nashriyot ishi haqida umumiy tushuncha

Asosiy qismda (ma`ruza) fanni mavzulari mantiquy ketma-ketlikda keltiriladi. Har bir mavzuning mohiyati asosiy tushunchalar va tezislar orqali ochib beriladi. Bunda mavzu bo`yicha talabalarga DTS asosida yetkazilishi zarur bo`lgan bilim va ko`nikmalar to`la qamrab olinadi.

2-mavzu. Noshirlik faoliyatining huquqiy asoslari

Nashr, noshirlik ishi sohasidagi qonunchilik tasnifi. Nashriyot faoliyatiga oid xalqaro va milliy qonunchilik tahlili. OAV sohasidagi qonunlarda nashriyot ishlarini rivojlantirish, noshirlik faoliyatini kuchaytirish masalalarining ifodalanishi. “Ommaviy axborot vositalari to’g’risida”gi O’zR Qonunu. “Noshirlik faoliyati to’g’risida”gi O’zR Qonunu. Huquqiy - me’yoriy asos.

3-mavzu. Noshirlik faoliyatining asosiy tushunchasi

Noshirlik mahsulotining tayyorlangan nusxalari soni. Nusxalarni tasniflash, saralash qoidalari. Asos va yordamchi nusxalarni tanlash tamoyillari. Ishonchli nusxani tiklash mezonlari.

4-mavzu. Noshirlik faoliyatining asosiy prinsiplari

Noshirlik faoliyatining erkinlik prinsipi. Mualliflik huquqlarini himoya qilish prisipi. Noshirlik faoluyati erkinligini suiste'mol qilishga yo'l qo'ymaslik prinsipi.

5-mavzu. Noshirlik faoliyati siyosatini davlat tomonidan tartibga solish va noshirlik faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash

Noshirlik faoliyati sohasidagi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari. Noshirlik faoliyati sohasini davlat tomonidan tartibga solish. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining noshirlik faoliyati sohasidagi vakolatlari. Noshirlik faoliyati sohasidagi vakolatli davlat organining vakolatlari. Noshirlik faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash

6-mavzu. Noshirlik faoliyatinining sub'ektlari

Tayyorlovchi, Nashriyot, Buyurtmachi, Tarqatuvchi.

7-mavzu. Noshirlik faoliyatini tashkil etish

Noshirlik faoliyatini amalga oshirish boshlanganligi to'g'risida xabardor qilish. Noshirlik faoliyatini amalga oshirish talablari va shartlari. Noshirlik faoliyatini amalga oshirish talablari va shartlariga rioya etilishi ustidan nazorat.

8-mavzu. Noshirlik mahsulotlarini nashr etish va tarqatishning o'ziga xos xususiyatlari

Noshirlik mahsulotini tarqatish. Mualliflik nashrlari. Nashrni chiqarishiga doir ma'lumotlar. Xizmatda foydalanish uchun mo'ljallangan yoki davlat sirlarini tashkil etuvchi ma'lumotlarni o'z ichiga olgan hujjatlarni nashr etish.

9-mavzu. Noshirlik faoliyati sohasidagi xalqaro hamkorlik

Xalqaro hamkorlik. Chet el investorlari bilan hamkorlik qilish. Noshirlik mahsulotini olib chiqish va olib kirish.

10-mavzu. Yakunlovchi qoidalar

Nizolarni hal etish. Noshirlik faoliyati to'g'risidagi qonunchilikni buzganlik uchun javobgarlik.

11-mavzu. O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlarini o'z kuchini yo'qotgan deb toppish

Qonunning ijrosini, etkazilishini, mohiyati va ahamiyati tushuntirilishini ta'minlash. Qonunchilikni ushbu Qonunga muvofiqlashtirish. Qonunni kuchga kiritish.

III. Amaliy (yoki seminar yoki laboratoriya) mashg'ulotlar bo'yicha

ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

Amaliy mashg'ulotlardan talabalarning folklor asarlarni o'qish, tahlil qilish bo'yicha ko'nikmalar hosil qilishi va erishilgan natijalarni kelgusi faoliyatlarida qo'llay bilishi nazarda tutiladi. Shuningdek, amaliy mashg'ulotlarni tashkil etishda, asosan, birlamchi nazariy manbalar bo'yicha savol-javoblar uyushtiriladi. Savol-javoblar jarayonida mavzularning umumiy xususiyatlari haqida xulosa qilinadi.

Amaliy mashg'ulotlarni o'tkazish bo'yicha tavsiya etiladigan taxminiy mavzular:

1. Noshirlik faoliyatining maqsad va vazifalari
2. "Noshirlik faoliyati to'g'risida"gi O'zR Qonunu. Huquqiy - me'yoriy asos
3. Noshirlik mahsulotini tasniflash, saralash qoidalari
4. Noshirlik faoliyatining erkinlik prinsipi.
5. Mualliflik huquqlarini himoya qilish prisipi.
6. Noshirlik faoluyati erkinligini suiste'mol qilishga yo'l qo'ymaslik prinsipi.
7. Noshirlik faoliyati sohasidagi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari.
8. Noshirlik faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash
9. Tayyorlovchi
10. Nashriyot
11. Buyurtmachi
12. Tarqatuvchi
13. Noshirlik faoliyatini amalga oshirish boshlanganligi to'g'risida xabardor qilish.
14. Noshirlik faoliyatini amalga oshirish talablari va shartlari.
15. Noshirlik faoliyatini amalga oshirish talablari va shartlariga rioya etilishi ustidan nazorat.

Izoh: Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Talabalar ma'ruza mashg'ulotlarida olgan bilim va ko'nikmalarini amaliy mashg'ulotlarda mustahkamlaydilar. Bunga jamoa bo'lib adabiy muammolar ustida bahs-munozaralar uyushtirish va mustaqil ishlash yo'li bilan erishiladi. Mustaqil ishlashda darslik, o'quv qo'llanma, uslubiy qo'llanma, tarqatma va ko'rgazmali ashyolarning ahamiyati kattadir.

Mazkur ro'yxatdagi mavzulardan amaliy mashg'ulotlar uchun ajratilgan

soatlar hajmiga mos holda tanlab foydalanish tavsiya etiladi.

Seminar mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlarini tashkil qilishda tavsiya etilgan ilmiy muammo yoki masala yuzasidan talabalarga avvaldan seminar rejasi va unga muvofiq adabiyotlar ro'yxati beriladi. Seminar mashg'ulotlariga ko'proq nazariy muammolar olib chiqilishi maqsadga muvofiqdir.

Magistrantlar seminar mashg'ulotlarida jadidchilik harakati namoyandalari asarlarini o'rganadilar, shu davr bo'yicha nazariy va amaliy ma'lumotlarga ega bo'ladilar hamda o'zlashtirilgan ma'lumot asosida jadid adabiyoti tarixi haqida tushunchaga ega bo'lishi ko'zda tutiladi.

Seminar mashg'ulotlarning taxminiy tavsiya etiladigan mavzulari:

1. Noshirlik mahsulotini tarqatish.
2. Mualliflik nashrlari.
3. Nashrni chiqarishiga doir ma'lumotlar.
4. Xizmatda foydalanish uchun mo'ljallangan yoki davlat sirlarini tashkil etuvchi ma'lumotlarni o'z ichiga olgan hujjatlarni nashr etish.
5. Xalqaro hamkorlik.
6. Chet el investorlari bilan hamkorlik qilish.
7. Noshirlik mahsulotini olib chiqish va olib kirish.
8. Nizolarni hal etish.
9. Noshirlik faoliyati to'g'risidagi qonunchilikni buzganlik uchun javobgarlik.
10. Qonunning ijrosini, etkazilishini, mohiyati va ahamiyati tushuntirilishini ta'minlash.
11. Qonunchilikni ushbu Qonunga muvofiqlashtirish.
12. Qonunni kuchga kiritish.

Izoh: Seminar mashg'ulotlari talabalarni matnshunoslik va adabiy manbashunoslikka oid ma'lumotlar bilan mustaqil tanishishga, ularni tahlil va talqin etishga yo'naltiradi. Talabalar egallagan bilimlarini darslarda munozara yoki ma'ruza shaklida himoya qiladi.

Mazkur ro'yxatdagi mavzulardan seminar mashg'ulotlari uchun ajratilgan soatlar hajmiga mos holda tanlab foydalanish tavsiya etiladi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

"Noshirlik ishini tashkil qilish" fanini o'rganuvchi talabalar auditoriyada olgan nazariy bilimlarini mustahkamlash va amaliy masalalarni echishda

ko'nikma hosil qilish uchun mustaqil ta'lim tizimiga asoslanib, kafedra o'qituvchilari rahbarligida, mustaqil ish bajaradilar. Bunda ular qo'shimcha adabiyotlarni o'rganib hamda Internet saytlaridan foydalanib referatlar va ilmiy dokladlar tayyorlaydilar, amaliy va seminar mashg'ulotlari mavzusiga doir uy vazifalarini bajaradilar, ko'rgazmali qurollar va slaydlar tayyorlaydilar.

Talaba mustaqil ishni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanishga tavsiya etiladi:

1. amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik;
2. seminar mashg'ulotlariga tayyorgarlik;
3. darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish;
4. tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruza qismini o'zlashtirish;
5. maxsus adabiyotlar bo'yicha fan bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash;
6. talabaning o'quv, ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan fan bo'limlari hamda mavzularni chuqur o'rganish;

Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarning mavzulari:

7. Noshirlik mahsulotining tayyorlangan nusxalari soni bilan tanishish.
8. Nusxalarni tasniflash, saralash qoidalari.
9. Asos va yordamchi nusxalarni tanlash tamoyillari.
10. Ishonchli nusxani tiklash mezonlari.
11. Noshirlik faoliyatining erkinlik prinsipining tutgan o'rni.
12. Mualliflik huquqlarini himoya qilish prisipining ahamiyati.
13. Noshirlik faoluyati erkinligini suiste'mol qilishga yo'l qo'ymaslik prinsipi haqida tushuncha.
14. Nashriyotchi vazifasi: Tayyorlovchi.
15. Nashriyot ishining dolzarbligi.
16. Buyurtmachi tashkil qilinishi lozim bolgan xujjat.
17. Tarqatuvchining vazifalari.
18. Noshirlik faoliyatini amalga oshirish shartlari.
19. Nashrni chiqarishiga doir ma'lumotlar.
20. Xalqaro hamkorlikni tashkil qilish qoidalari
21. Tayanch nusxani aniqlash mezonlari.
22. Arxivshunoslik.
23. Tayanch nusxani aniqlash mezonlari.
24. Kodikologiya.
25. Paleografiya.

	Izoh: Ishchi dasturni shakllantirish jarayonida mustaqil ta'lim soatlari hajmiga mos holda mavzularni tanlab belgilash tavsiya etiladi.
3.	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: Fanning tushuncha kategoriyalari tizimi va metodologiyasini bilish, bilimlarning asosiy yo'nalishlarini ma'naviy-ma'rifiy tahlil qilish; - talabalar gloss, kon`ektura va interpolyatsiyaga oid Sharq va G'arbdagi ilmiy qarashlar, hoshiya, sharh va kiritmaga xos xususiyatlari, gloss, kon`ektura va interpolyatsiyaga oid Sharq va G'arbdagi ilmiy qarashlar xususida ma`lumotga ega bo`lish; - zamonaviy nashriyot mahsulotlari bozori konyukturasini baholay olish; - O'zbekistonda va jahonda nashriyot ishi, noshirlik faoliyati; - noshirlik faoliyatining qonuniy asoslarini o'rganish; - zamonaviy noshirlik menejmenti va marketing bilan tanishib chiqish; - axborot tarqatishning samarali elektron formatlari bilan tanishish; - turli elektron va bosma materiallarning o'ziga xosligi haqida tasavvurga ega bo`lish; - muayyan mutaxassislik bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni, o'quv ko'nikmalarini shakllantirish; - mutaxassislik bo'yicha bilimlar bazasini yaratish, jamlash va ulardan foydalana olish ko'nikmalarini rivojlantirishni bilish va ulardan foydalana olish; - sohaga zamonaviy ilm – fan yangiliklarini tadbiq etish, innovatsion axborot texnalogiyalari imkoniyatlaridan foydalana olish. kerak.
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • tarqatma materiallar; • ko'rgazmali qurollar; • Kompyuter; • Internet yangiliklari; • muammoli ta'lim; • qiyosiy tahlil.
5.	**VII. Kreditni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa

	topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
6.	**Asosiy adabiyotlar** 1. Abdusalom Muhammad. Tahqiqun nusus va nashriha. Kohira: Maktaba Xonji, 1995 2. Комаров Е.И. Эфективное издательство. Менеджмент и маркетинг в издательской деятелности. Учебное пособие. – Москва. 2000. 3. Тоҳиров З.Т. Нашр жараёни асосий босқичлари. Дарслик. Т.: Тафаккур - Бўстон. 2015. 272 – бет. 4. Ленский Б.В. Книгоиздательская система современной. России. – М., 2001. 5. Свешникова И.К. Технология редакционно – издательского дела. Учебное пособие для специальности Издательское дело и редактирование“ –М., 1995 6. **Qo'shimcha adabiyotlar** 1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон Демократик давлатини биргаликда барпо этамиз. Т.: Ўзбекистон. 2016. 29 - бет. 2. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизнинг мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қураимз. Т.: Ўзбекистон, 2017. - 485. 12. 3. “Ноширлик фаолияти тўғрисида”ги Ўзбекистон республикаси Қонуни. **Internet va ZiyoNet saytlari** 1. http://www.redaktoram.ru/izdat_books.php 2. http://read.virnk.ru/g/GRACHEV/index.htm 3. http//www.krugosvet.ru 4. www.ziyo-net.uz 5. www.literature.uz 6. www.kutubxona.uz
7.	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti O'quv-uslubiy kengashining 2021-yil ___-__________dagi ____-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	**Fan/modul uchun mas'ullar**: H.Aslanova– SamDU, mumtoz adabiyot tarixi kafedrasi o`qituvchisi (PhD) D.D.Muminova - SamDU, mumtoz adabiyot tarixi kafedrasi o`qituvchisi
9.	**Taqrizchilar:** I.Sulaymonov SamDU, mumtoz adabiyot tarixi kafedrasi dotsenti, filologiya fanlari doktori (ichki) M.Davronova – SamDU dotsenti, filologiya fanlari doktori (tashqi)